

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

SOŁECTWO, SOŁTYSTWO czy SOŁTYSOWO?

Marcelina Jarnuszkiewicz

Trzy podobne, lecz różne formy, trzy bardzo bliskie, choć odrębne znaczenia. SOŁECTWO to forma najstarsza, która niegdyś występowała w niezamazurzonej postaci szolectwo. Obecnie definiuje się SOŁECTWO wyłącznie jako termin administracyjny 'najmniejsza jednostka podziału terytorialnego w Polsce obejmująca wieś lub sąsiadujące ze sobą wsie' [SJP PWN], ale jeszcze kilkadziesiąt lat temu wyraz ten funkcjonował w języku ogólnym w kilku znaczeniach: 'urząd, stanowisko sołtysa', 'ziemia, teren, do którego był przypisany urząd sołtysa', a także 'dom, w którym mieszkał lub urzędował sołtys'. SOŁTYSTWO to również stara forma, która - podobnie jak SOŁECTWO - występowała kiedyś w „szumiącej” postaci szołtystwo, ale w przeciwieństwie do SOŁECTWA nie przetrwała próby czasu i w zasadzie zupełnie zanikła w żywym języku. Dawniej była to oficjalna, urzędowa nazwa stanowiska sołtysa, a także ziemi, która była przypisana do tego stanowiska, zwłaszcza w czasach, gdy urząd sołtysa był dziedziczny. SOŁTYSOSTWO to młodszy krewniak dwóch poprzednich, starszych form. Można użyć go jako zamiennika SOŁECTWA i SOŁTYSTWA w znaczeniu 'urząd sołtysa', ale ma też własne, odrębne znaczenie: 'sołtys i sołtysowa; sołtys z żoną'. Pamiętajmy, że jeśli używamy słowa SOŁTYSOSTWO w tym właśnie znaczeniu, to w funkcji orzeczenia musimy użyć formy liczby mnogiej: sołtysostwo przyszli i wyszli, przybyli, przyjechali, odwiedzili nas i już po chwili ruszyli w dalszą drogę.